

EUROOPA
LIIDU
OLUKORD
2018

Tugevam ja tulemuslikum Euroopa tagasisaatmispoliitika

#SOTEU

12. september 2018

„Inimesed, kellel ei ole Euroopas viibimise õigust, tuleb saata tagasi nende päritoluriikidesse. On selge, et kui ebaseaduslikest sisserändajatest saadetakse tagasi üksnes 36%, peame seda tööd märksa tõhustama. Ainult nii suudab Euroopa olla solidaarne põgenikega, kes tegelikult kaitset vajavad.“

Jean-Claude Juncker, kõne Euroopa Liidu olukorrast, 13. september 2017

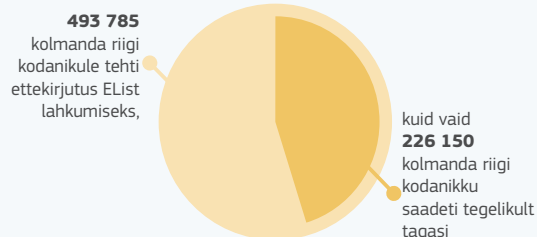

Tulemuslik ja inimlik tagasisaatmispoliitika on lahutamatu ELi terviklikust lähenemisviisist rände paremale haldamisele ja ebaseadusliku rände ajendite vähendamisele. Euroopa näitab jätkuvalt üles suuremeelsust ja solidaarsust tegelikult kaitset vajavate suhtes. Kuid sama oluline hästitoimiva varjupaigasüsteemi jaoks on see, et need, kes ei page sõja või tagakiusamise eest ja kellel ei ole Euroopas viibimise õigust, saadetakse nende päritoluriiki tagasi, austades seejuures täiel määral nende põhiõigusi. See saadab ka tugeva signaali, et ei tasu võtta ette ohtlikku ebaseaduslikku teekonda Euroopa Liitu.

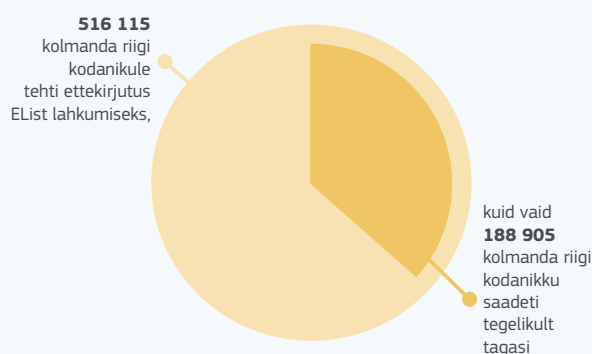
Uued ja rangemad normid ELi tagasisaatmispoliitika tulemuslikkuse suurendamiseks

ELi tagasisaatmisdirektiivi sihipärane läbivaatamine: 2008. aastal vastu võetud **tagasisaatmisdirektiiviga** kehtestati ühtsed õigused ja läbipaistvad normid ja menetlused ELis viibimise õiguseta kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks. Kuid direktiivi ebatõhus ja ebaühtlane kohaldamine liikmesriikides on vähendanud ELi tagasisaatmismenetluse üldist tõhusust. Uute normidega kõrvaldatakse tulemuslikku tagasisaatmist takistavad tõkked ja ebaühtlus. Nendega kiirendatakse tagasisaatmismenetlust, hoitakse ära varjupaigataotlejate põgenemine ja loata teisene ränne ning suurendatakse ELi üldist tagasisaatmise määra, järgides seejuures täiel määral põhiõigusi.

Kõikidest tagasisaatmistest õnnestus 2016. aastal 45,8%

Kõikidest tagasisaatmistest õnnestus 2017. aastal 36,6%

ARUSAADAVAD MENETLUSED

- Tagasisaatmisotsused tuleks süstemaatiliselt teha samaaegselt või kohe pärast seadusliku viibimise lõpetamise otsuse tegemist, näiteks kui viisa või elamisluba on aegunud.

KIIRENDATUD PIIRIMENETLUSED

- Lihtsustatud tagasisaatmismenetlust kohaldatakse nende isikute suhtes, kelle varjupaigataotlus on piirimenetluse käigus tagasi lükatud. Nii tagatakse tagasisaatmisotsuse kiire tegemine ja täitmine ELi välispiiril, sh kontrollitavates keskustes.

PAREM SEIRE

- Liikmesriikidel tuleb luua riiklikud tagasisaatmise haldamise süsteemid tagamaks, et iga tagasisaadetava kohta oleks aegsasti olemas andmed tema isiku ja teave tema õigusliku seisundi kohta

TÕHUSAM VABATAHTLIK TAGASIPÖÖRDUMINE

- Liikmesriigid peaksid suurendama abi tagasipöördujatele, sh toetama nende taasintegreerimist päritoluriigis.
- Liikmesriikidel on ka võimalus lühendada vabatahtliku lahkumise tähtaega või otsustada seda mitte anda, et hoida ära põgenemine või reageerida võimalikule ohule avalikule korrale või riigi julgeolekule.

KURITARVITUSTE ÄRAHOIDMINE

- Luuakse tugevam side varjupaigamenetlustega ja tagasisaatmisotsuste edasikaebamise ühtlustatud viiepäevane tähtaeg varjupaigataotlejatele, kes on saanud keelduva otsuse.
- Tagasisaatmismenetluse subjektile kehtestatakse kohustus teha koostööd, sh isikutuvastuskontrolliks ja residodokumentide saamiseks.

VÄLJASAADETAVA KINNIPIDAMIST REGULEERIVAD ÜHTLUSTATUD NORMID

Tagasisaatmismenetluste lõpuleviimise paremaks tagamiseks on vaja tõhusamalt kasutada kinnipidamist:

- ühtsed põgenemisohu kindlaksmääramise kriteeriumid;
- võimalus pidada kinni avalikku korda või riigi julgeolekut ohustavad isikud;
- minimaalse, vähemalt 3kuulise kinnipidamisaja kehtestamine

TUGEVAID PÕHIÕIGUSTE KAITSEMEETMED

- ELi olemasolevad rändajate põhiõiguste kaitsemeetmed ei muutu, ka mitte tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine. See kehtib ka olukordades, kus tagasisaadetavad on kinni peetud.
- Liikmesriigid peavad jätkuvalt tagama perekonna terviklikkuse ning võtma alati arvesse lapse huve ja haavatavate isikute erivajadusi. Normid tagavad jätkuvalt ka tõhusa õiguskaitsevahendi kättesaadavuse, et tagasisaadetaval oleks võimalik tagasisaatmisotsus vaidlustada.

ELi terviklik tagasisaatmispoliitika

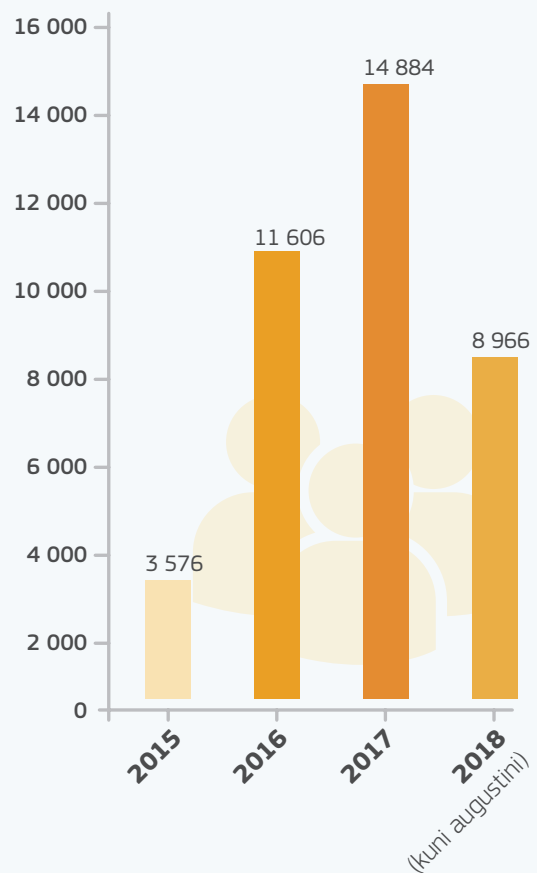
Tänane tagasisaatmisdirektiivi läbivaatamise ettepanek on osa ELi tasandi jõupingutustest suurendada tagasisaatmise tulemuslikkust. Nimetatud jõupingutused hõlmavad **Euroopa piiri- ja rannikuvalve** toe tugevdamist liikmesriikidele ja **koostöö tihendamist päritoluriikidega** nende kodanike tagasivõtmiseks, **samuti rahalist** toetust ELi eelarvest.

Suurem koostöö ELi mittekuuluvate riikidega

Selleks, et suurendada tagasisaatmisotsuste täitmist, on EL tihendanud koostööd ebaseaduslike rändajate koduriikidega, et need täidaksid oma rahvusvahelist kohustust võtta tagasi oma kodanikud, kes viibivad ebaseaduslikult Euroopas. EL kasutab kõiki olemasolevaid riikliku ja ELi tasandi **stiimuleid ja hoobasid**, sh kooskõlastatud viisapoliitikameetmeid, et tihendada koostööd tagasisaatmise ja tagasivõtmise valdkonnas. 2016. aastal käivitatud **rändealase partnerlusraamistiku** kohaselt kasutavad Euroopa Liit ja liikmesriigid kooskõlastatult oma ühist mõjujõudu, leppimaks kolmandate riikidega kokku kohandatud lähenemisviisides rände ühiseks haldamiseks ning koostöö parandamiseks tagasisaatmise ja tagasivõtmise valdkonnas. Viimaste kuude jooksul on tehtud märkimisväärseid edusamme.

- EL on sõlminud **tagasivõttulepingud** 17 riigiga ja peab läbirääkimisi nende sõlmimiseks veel kuue riigiga (Valgevene, Nigeeria, Tuneesia, Hiina, Jordaania, Alžeeria).
- EL on teinud tööd ka **praktilise koostöö tihendamiseks tagasivõtmise valdkonnas** ebaseaduslike rändajate päritoluriikidega. Käib töö mitme olulise riigiga, ainuüksi kahe viimase aastaga on saavutatud 6 uut kokkulepet (Afganistan, Guinea, Bangladesh, Etioopia, Gambia, Côte d'Ivoire).

Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti toetatud operatsioonide käigus tagasi saadetud isikud

Suurem toetus Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametilt

2016. aasta oktoobris asutatud Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametist on saanud **tõeline ELi tagasisaatmisplatvorm**, mille kaudu on võimalik liikmesriike ELis viibimise õiguseta isikute tagasisaatmisel tulemuslikult aidata. Komisjon tegi täna ettepaneku **tugevdada veelgi Euroopa piiri- ja rannikuvalve toetavat rolli**, kes suudab nüüd aidata liikmesriike tagasisaatmismenetluste läbiviimisel, sh tagasisaatmisotsuste ettevalmistamisel, tagasisaadetavate isikute tuvastamisel ja reisidokumentide saamisel.

Seni on ameti korraldatud tagasisaatmisoperatsioonide tempo jätkuvalt kasvanud, jõudes 2017. aastal 14 884 tagasisaadetuni ja 2018. aasta jaanuarist augustini 8 966 tagasisaadetuni.

Rahaline toetus ELi eelarvest

Komisjon annab liikmesriikidele tulemusliku tagasisaatmise jaoks märkimisväärset rahalist abi. Käesoleva finantsperioodi (2014–2020) jooksul on liikmesriikidele tagasisaatmis- ja tagasivõtmismeetmeteks suunatud juba rohkem kui miljardi euro ulatuses ELi vahendeid. Komisjon on teinud ettepaneku suurendada rände haldamise rahastamist järgmiseks perioodiks (2021–2027) 51% ehk 10,4 miljardi euroni, kusjuures üks peamine rahastatav prioriteet on tagasisaatmine. Peale selle rahastab **Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet** täielikult liikmesriikidele antavat tagasisaatmistoetust.

